Stand der Maan.

6 September. VOLLE MAAN.
14 » LAATSTE KWARTIER.
22 » NIEUWE MAAN.
29 » EERSTE KWARTIER.

Watergetijen.

	Hoog Water.	Laag Water.
9 WOENSDAG.	's mor 8-15	's av. 2-15
10 DONDERDAG.	» 9-00	» 3-00
11 VRIJDAG.	» 9-45	» 3-45
12 ZATURDAG.	» 10-30	» 4-30

SURINAAMSCHE COURANT.

N°. 72. Woensdag den 9den September. A°. 1835

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

BURGERLIJKE STAND.

PARAMARIBO, den 3 September 1835.

Heden zijn in *ondertrouw* opgenomen: DAVID DE BARRIOS *jongman*, met JAËL BUENO BIBAS *jonge dochter*, beiden van de Portugeesche Israëlitische Gemeente, geboren en woonachtig alhier.

In kennisse van mij,

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,

A. P. TIRION.

Advertentien.

De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 11den September 1835, des voormiddags ten *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De Slavin, genaamd *Josina*; aankomende J. E. LYONS.

Paramaribo, den 5 September 1835.

R. GOLLENSTEDE,

Exploicteur.

(36561)

Op VRIJDAG den 11den dezer, des morgens 9 uren, zal alsnu door en ten huize van den Vendumeester M. A. KEIJSER, de reeds bij vroegere Couranten geannonceerde Verkoop van het *HUIS* en *ERF*, gelegen op *Combé*, aankomende de Erven F. C. FORBERGER geboren DE L'ISLE, plaats hebben.

Zijnde de koop-condition bij gezegde Vendumeester, van *heden*, ter inzage liggende.

Paramaribo, den 7 September 1835.

WENTHOLT, c. s. qq.

(36544)

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 5den dezer, het Schip *Jeanette*, Kapt. T. Bodeman, van Amsterdam; hebbende 47 dagen reis.

Den 7den, de Nd. Am. Brik *Salem*, Kapt. James Harvey van Salem en Boston.

UITGEKLAARD.

Den 4den, het Schip *Piet Hein*, Kapt. W. Turnbull, naar Rotterdam; lading: 465 vaten Suiker.

UTRECHT.

Utrecht is de hoofdstad der provincie van dien naam. Zij ligt genoegzaam in het midden derzelve, in een gezond en aangenaam oord, tusschen bouw-, weilanden en hoog geboomte, aan den Krommen-, Ouden- en Vaartschen-Rijn en Vecht, hetwelk vele gelegenheid tot binnenlandschen handel geeft, en heeft met hare voorsteden, niet minder dan 43,316 zielen. De stad wordt door eenen ouden muur, ruime gragt, fraaije buitan-singels, en andere aangename wandelplaatsen omgeven; en heeft, behalve twee water-poorten, vijf hoofd-poorten, waarvan er echter eene, de Malie-poort, voor eenige jaren is afgebroken, om den toegang vrijer te maken tot de Maliebaan, die ter wederzijde eenen rijweg heeft, met acht rijen zware boomen beplant en van fraaije gebouwen en tuinen omringd is. Behalve eene soort van park, hetwelk men reeds vroeger aan derzelver einde had aangelegd, loopt thans ook aan de stadzijde van de Maliebaan naar de Wittenvrouwen-poort een nieuw plantsoen, hetwelk niet weinig tot de verfraaijing der stad bijdraagt.

Van binnen wordt de stad van twee grachten doorsneden, als de Oude- en Nieuwe gracht. Beiden dragen de kennelijke blijken van gedeelten te zijn van den Krommen Rijn; een verlengd gedeelte van de Nieuwe gracht draagt den naam van Kromme Nieuwe gracht. Door den hoogen grond der stad zijn de wallen der grachten zoo hoog, dat de schoorsteenen der onderhuizen en werkplaatsen, die beneden aan het water liggen, er niet ver boven uitsteken. Men vindt in Utrecht, onder anderen, vijf ruime pleinen, van welke het Vreeburg of Vredenburg, bij de Katharijne-poort het grootste is. Hetzelve is rondom met kettingen afgesloten en met boomen omgeven, en dient voor de paarden-, runder- en schapenmarkt, en op de kermissen tot het plaatsen voor spellen enz. Op dit plein stond eertijds het Klarissen-, later het Katharijne-klooster, hetwelk vervolgens tot het verblijf der Malthezer ridders diende, en door Keizer Karel V in 1534 met muren of vestingwerken omringd, en het kasteel Vredenburg genoemd werd, alsof het den vrede zoude aanbrengen; terwijl het eigenlijk diende ter handhaving zijner magt en om de burgerij in bedwang te houden; doch hetwelk in 1577, of na het verblijf der Spanjaarden, tot den grond toe gesloopt werd. Op de Marie-plaats stond weleer de St. Marie-kerk, die omtrent het einde der elfde of in het begin der twaalfde eeuw door den Bisschop Koenraad gesticht, doch in 1813 afgebroken werd. Een volkssprookje, hetwelk wilde, dat een van de pilaren dezer kerk op ossenhuiden gebouwd zoude zijn, werd bij deze afbreking bevonden geheel bezijden de waarheid te zijn.

Utrecht heeft zes kerken voor de Nederduitsche Gereformeerden, onder welke voornamelijk de Dom-kerk merkwaardig is, vooral vóór de verbouwing in de jaren 1826 en 1827. Bij dezelve staat de prachtige toren met een fraai klokkenspel, welke meer dan 350 voet hoog, en van drie omgangen, waarvan twee met steenen balustraden, voorzien is, en waaraan men in 1321 begon te bouwen, doch die eerst zestig jaren daarna voltooid werd. De kerk zelve was aan St. Maarten geheiligd. Een Keizer en eenige Bisschoppen liggen in dezelve begraven, en van een' enkelen derzelve is nog de graftombe voorhanden. Ook ziet men er in het koor de fraaije graftombe van den beroemden Nederlandschen Vlootvoogd Willem Joseph van Gent, die in den vermaarden slag van Soulsbaai, in Junij 1672 sneuvelde. Behalve deze kerken, waarvan er ook van hooge oudheid zijn, is er ook nog de St. Pieters-kerk, welke door de Fransche gemeente gebruikt wordt. Zij werd in de elfde eeuw door den Bisschop Bernulf, die er ook begraven is, gesticht, en van wien men in 1675, toen zijn graf geruimd werd, den Bisschoppelijken staf en ring, benevens eenen beker, gevonden heeft. Ook de Lutherschen, Doopsgezinden en Remonstranten hebben hier hunne afzonderlijke kerkgebouwen, de Roomschen hebben zeven, die van de Cleresy of Oud Roomschen vier kerken en de Joden eene synagoge.

Bovendien bevat Utrecht ook veele openbare gebouwen, zoo tot nuttige als weldadige oogmerken ingerigt, als: het Paleis, zamengesteld uit eene reeks van huizen, op den Drift en de Wittevrouwen-straat, door den voormaligen Koning van Holland aangekocht en gedeeltelijk verbouwd; thans wordt dit gebouw gebruikt voor de vergadering van de staten der provincie, de gedeputeerden, de regtbank van koophandel, en het hooge militaire geregtshof; zijnde er tevens een aanzienlijk gedeelte van afgestaan en zeer doelmatig ingerigt voor de schoone boekerij der Hoogeschool; het Stadhuis, voorheen uit de huizen Hazenberg en Lichtenberg zamengesteld, hetwelk vóór eenige jaren bijna geheel en zeer prachtig verbouwd is; en weiingerigte, mede vóór eenige jaren opgerigte Kazerne voor het Garnizoen, op de plaats, waar voorheen de Abdij van de Wittenvrouwen stond; de Waag; s' Rijks munt; het groote militaire Rijks Hospitaal, geplaatst in het voormalig huis van de Duitsche ridderorde, hetwelk insgelijks nu kortelings eerst is afgebouwd; het Provincie-huis, voorheen de vergaderplaats der Staten van het gewest, waarin thans voor Akademisch gebruik, doch ter bezigtiging voor een ieder, eene zeer keurige, uitgebreide verzameling van ontleedkundige praeparaten, benevens eene fraaije verzameling van onderscheidene voorwerpen der natuurlijke historie, en een zeer wel voorzien kabinet van natuurkundige werktuigen gevonden worden; voorts de gebouwen van de Abdij van St Paulus, waar voorheen het Provinciale hof vergaderde en thans de Regtbank van eersten aanleg hare zittingen houdt; de Paushuizen, door Paus Adriaan VI, eenen inboorling van Utrecht, gesticht, doch thans de woning van den den Gouverneur der provincie; het Fundatie-huis, eene stichting der edele Vrouwe van Rendswoude, een zeer fraai gebouw, van hardsteen opgetrokken, waarin voorheen twaalf, doch thans, door de vermindering der inkomsten, een minder getal jongelingen worden opgevoed en tot kunstenaars, water- en vestingbouwkundigen, heelmeesters enz. worden opgeleid; het Stads-Kinderhuis, waaruit de bekwaamste jongelingen in

gemelde stichting worden opgenomen, hebbende de Roomschen en Jansenisten ieder een afzonderlijk kinderhuis; wijders het Oude-Mannen- en Vrouwen- of Prouveniers-huis, het Weeshuis, het St. Bartholomei-Gasthuis, eindelijk het Ziekenhuis, in 1823 uit de fondsen van Vrouwe Agnes van Leeuwenberg en St. Katryne gebouwd, en voor zieke inwoners der stad bestemd, waarvan de eene vleugel bepaaldelijk voor een Akademisch ziekenhuis wordt gebruikt, waarin de studenten, door daartoe gestelde hoogleeraren, aan het krankbed onderwezen, en tevens in de verloskunde geoefend worden.

Onder de vele inrigtingen, welke Utrecht ter bevordering van kunsten en wetenschappen bezit, behoort in de eerste plaats de bloeijende Hoogeschool, welke niet minder dan 370 studenten telt, welk getal nog telkens toeneemt. Zij werd in 1626 door de stad zelve opgerigt; in 1811 door den Keizer Napoleon opgeheven; in 1815 hersteld en door den Koning tot eene lands-Akademie gemaakt; was steeds beroemd door zeer voorname mannen, en mag nog heden op zeer kundige en verdienstelijke Hoogleeraren bogen. Bij deze Hoogeschool, welker gebouwen in het pand der Domkerk staan, en niet geëvenredigd zijn aan haren tegenwoordigen bloei behooren, behalve de voormelde inrigtingen in het voormalig Provincie-huis, een wel voorziene plantentuin en eene sterrewacht. Met de Hoogeschool staat in een naauw verband de Latijnsche of Hieronimus-school, naar het klooster van dien naam aldus genoemd. Voorts vindt men hier eene Veeartsenij-school, waartoe voor eenige jaren een fraai gebouw buiten de Wittevrouwenpoort is opgerigt, en waarin een groot aantal jongelingen gehuisvest en onderwezen worden, een genootschap van kunsten en wetenschappen, vermaard onder den naam van *Provinciaal Utrechts Genootschap*; wijders een natuurkundig gezelschap, eene talrijke afdeeling der verdienstelijke maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*; eene teeken- en bouwkundige school, en eindelijk eenen zeer fraaijen Schouwburg, voor eenige jaren geheel nieuw gebouwd. Dezelve is geplaatst op het Vreeburg, en heeft ter zijde eene groote prachtige zaal, die voor concerten en danspartijen enz. is ingerigt.

Voor het overige heeft Utrecht onderscheidene fabrijken en trafijken, als: van zijden stoffen, tapijten, hoeden, kousen, lakmoes, matten van varkenshaar (de eenige in ons land), suikerraffinaderijen, eene zoutkeet, geelgieterijen, looijerijen, twee bierbrouwerijen, buiten de stad eenige pannen- en steenovens, eenen cementmolen, eene pottebakkerij, kalkbranderijen enz. De wekelijksche markten, op zaturdag, zijn voor den handel in granen, erwten, boonen, boter, kaas en andere artikelen zeer belangrijk en beroemd. Misschien is in geene plaats de gunstige verandering van zaken van 1814 tot op dezen dag meer zigtbaar dan te Utrecht, werwaarts de gezonde lucht, gepaard bij de verbetering en het in orde brengen der wandelwegen en den aanbouw of het verbouwen van huizen, vele vreemdelingen lokt.

Over den oorsprong van den naam dezer aloude stad oppert men onderscheidene gissingen; de meesten stemmen hierin overeen, dat men die in den uitgang *trecht*, de beteekenis van een' overtogt of veer over den Rijn heeft te zoeken. Wanneer men nu nagaat, dat het woordje *Ut* of *Wt* alhier voor *aan*, *tot* of *bij* geldt, dan is de meest eenvoudige verklaring deze: dat Utrecht (van ouds *Wtrecht*) is op te vatten als aan of bij den overtogt over den Rijn liggende. Bij de Latijnsche schrijvers komt de stad voor onder den naam van *Ultrajectum*, ook wel enkel *Trajectum*, hetwelk almede veer of overtogt beteekent. De stad werd meermalen door velerlei rampen geteisterd. In 1148 vernielde een felle brand vier kerken, en in 1171 het grootste gedeelte der stad, terwijl het jaar te voren het zeewater zoo hoog rees, dat het tot de stadsmuren klom en alles overstroomde. In 1279 werden wederom eenige kerkgebouwen, en in 1431 het klooster van Jeruzalem benevens vele huizen door de vlam vernield, waarna de stad in 1450 en 1467 door de pestziekte bezocht werd, die vele menschen ten grave sleepte. In 1674 trof haar een verschrikkelijk onweder, van zwaren storm vergezeld, hetwelk binnen een kwartier uurs de Domkerk deed instorten, de spits van den toren der St. Jacobs-kerk wegsloeg, de St. Pieters-kerk hare beide torens deed verliezen, vijf korenmolens omverwierp en aan verscheidene partikuliere en publieke gebouwen aanmerkelijke schade deed.

Intusschen verdient het eene bijzondere opmerking, dat te Utrecht, in het jaar 1579, de vermaarde Unie tusschen de zes noordelijke provinciën, tot welke in 1596 ook de provincie Groningen toetrad, gesloten werd; en in den jare 1713 de vrede; welke aan den Successie-oorlog een einde maakte De toevloed van vreemden bragt toen veel geld in de stad, maar had eenen nadeeligen invloed op de zeden. Ook in lateren tijd, onder anderen vóór en met de bekende omwenteling van 1787 en 1795, was zij het tooneel van verschillende gebeurtenissen die haar, in de geschiedenis, in vele opzigten merkwaardig maken, doch waarvan eene breedvoeriger opgave ons de perken van ons bestek zoude doen overschrijden.

Lantaarndrager.

De lantaarndragers maken een bijzonder geslacht van insekten uit, waarvan men ongeveer vijftig onderscheidene soorten vindt, welker kenmerkend teeken meestal de buitengewone lengte van den kop is. De gedaante van dit gedeelte des ligchaams is intusschen bij elke soort verschillend. Sommige vertoonen onder het vliegen de pracht hunner kleuren; de merkwaardigste soort derzelve is echter, als het ware, zeer zedig gekleed. Een weinig groen, eenig lichtrood op eenen graauwen grond, twee groote vlekken van bleek geel, ziedaar al hetgeen hunne uitgebreide vleugelen bij dag toonen kunnen; maar des nachts daarentegen bezit dit insekt eene eigenschap boven alle andere. Het heeft namelijk eene lichtbron in zich, waaruit het meer licht naar buiten verspreidt dan eenig ander ligchaam van dezelfde grootte. Inmiddels is men het omtrent de kracht van dit licht niet eens. Sommigen beweren, dat een enkel insekt zoo veel licht geeft, dat men het kleinste schrift daarbij lezen kan. Een ooggetuige, die in het begin der 18de eeuw den lantaarndrager van Suriname beschreven heeft, zegt alleen, dat hij het als mogelijk beschouwt, eene toenmalige Hollandsche courant bij dit licht te lezen. Eindelijk hechten welonderrigte mannen, die zich lang in Guiana opgehouden hebben, geen geloof aan hetgeen men van de lichtende eigenschappen der Fulgora dezes lands aangeteekend heeft, omdat zij zelven nimmer iets dergelijks opgemerkt hadden. Dit ontkennend beweren kan echter de getuigenis van andere geloofwaardige personen, die het lichten dezer insekten gezien hebben, niet omverstooten. Zoo was er bij voorbeeld omtrent het einde der zeventiende eeuw en in het begin der achttiende, eene zeer bekwame teekenares, Maria Sibilla Meriän, die met opzet naar Suriname reisde, om aldaar de insektenkunde te beoefenen, die van den Lantaarndrager het volgende zeide: » De Indianen bragten mij een aantal dezer insekten, welke ik in eene groote doos bewaarde, en in mijn slaapvertrek plaatste. Des nachts ontwaarde ik een buitengewoon geraas; ik stond op, stak licht op, en bemerkte, dat de toon uit de doos met de insekten voortkwam; ik opende deze en ontstelde niet weinig, toen ik dezelve als geheel in vlam zag staan. Uit schrik liet ik dezelve op den grond vallen. De gevangenen vlogen naar alle rigtingen en verspreidden in de kamer een helder en wit licht. Eindelijk hield mijne bewondering op, mijne vrees verdween, ik maakte op de omvliegende Fulgora's jagt, en borg dezelve weder in de doos."

De lantaarndrager van Suriname verspreidt oneindig meer licht dan onze glimwormen, en leeft hoofdzakelijk van den granaat-appelboom, dien Europa aan de nieuwe wereld geschonken heeft. Ook in China en in de landen van Europa, waar de granaat-appelboom groeit, vindt men lantaarndragers, die evenwel met de Surinaamsche in fraaiheid en glans in geene vergelijking komen.

Vernuftige invallen en Snedige Gezegden.

DE OPPERHERDER SLAPENDE.

Een aartsbisschop woonde eens eene predikatie van pater André bij, de eerstgenoemde was zachtkens ingesluimerd. De Kanselredenaar, dit gewaar wordende, zeide midden in zijne predikatie: Köster! sluit de deuren toe! de herder slaapt, de schapen zullen uit den stal loopen; en voor wien moet ik dan het woord Gods verkondigen? — Deze *apostrophe* veroorzaakte zulk eene algemeene beweging bij alle de aanwezenden, dat de aartsbisschop wel wakker moest worden, en toen hij de reden daarvan vernam, verging hem de lust, om weder in te sluimeren.

RAMEAU.

De beroemde Rameau stierf in zijn drieentachtig jaar, de leeraar van Sint Sulpice was bij deszelfs sterfbed tegenwoordig. Afgemat door de toespraak, riep Rameau, in eene vlaag van ijlende koorts, uit, »Wat Duivel! uwe Hoogeerwaarde, *gij zingt valsch*.

Schepen in Lading.

Naar Amsterdam:

Het Schip *Wilhelmina*, Kapt. J. N. Klint. *Adres* bij *Gebr. Reijns*. — Sluit 10 September.

Het Schip *Wilhelmina en Maria*, Kapt. J C. Atkes. *Adres* bij *J. L. Gellée*.

Het Schip *Minerva*, Kapt. J. J. Kiers. — *Adres* bij *J. L. Gellée*.

Het Schip *de Harmonie*. Kapt. D. Spreeuw. *Adres* bij *J. F. Fabery*.

Het Schip *Dina Maria*, Kapt. A. Ahlers jr. *Adres* bij *Degenhardt en Kramer*. — Sluit 10 September.

Het Schip *de Verwachting*, Kapt. E. D Dekker. — Adres bij *Leijsner* en *Scheffer*. — Sluit 15 September.

Het Schip *Koophandel*, Kapt. F. Popken. — Adres bij *Leijsner* en *Scheffer*.

Het Schip *Zorgvuldigheid*, Kapt. J. J. Brouwer. *Adres* bij *E. C. Lobato*. — Sluit 28 September.

Naar Rotterdam:

Het Schip *Margaretha*, Kapt H. Hagers. — *Adres* bij *van West en de Hart*. — Sluit in September.

Naar Boston:

De Nd. Am. Brik *Jane*, Kapt. *J.* Foster. — *Adres* bij de Wed. *D. van Praag*,

De Nd. Am. Brik *Planet*, Kapt. J. Larvey. *Adres* bij *J. M. Simson*.

De Nd. Am. Brik *Ceres*, Kapt. Franklin Kendall. — *Adres* bij de Wed. *van Praag*.

Ter Drukkerij van Gezusters SERRE.